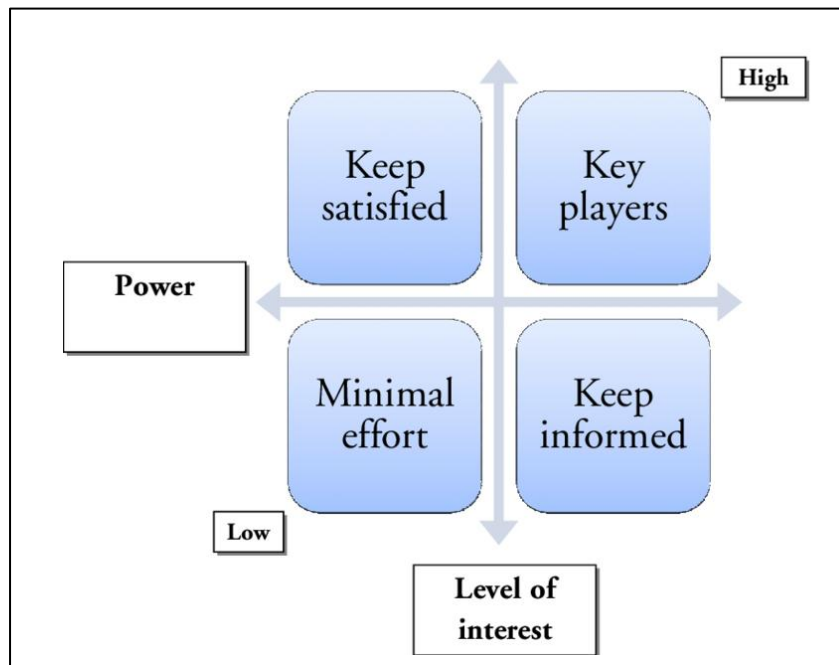


## การวิเคราะห์ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(ตัวชี้วัดร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free))

### รอบ 5 เดือนหลัง (มีนาคม - กรกฎาคม 2568)

กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยเรียน สำนักทันตสาธารณสุข ได้วิเคราะห์ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดกลุ่ม (Mapping) และวิเคราะห์การทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Approach) โดยใช้กรอบการวิเคราะห์ The power-interest matrix (Johnson and Scholes, 1999) ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้



The power-interest matrix (Johnson and Scholes, 1999)

## ผลการวิเคราะห์ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเด็น “สุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน”

| Actors                                                                                                                                                                                | บทบาทหน่วยงาน                                                                                                                                                                                                                                    | Power                                                                    | Interest                    | Potential impact on project/policy                                                                                                      | net impact to them                                                                                                                                                                                                  | ข้อเสนอแนะในการทำงานร่วมกัน                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ภาครัฐส่วนกลาง</b>                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                          |                             |                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>กระทรวงมหาดไทย</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น</li> <li>กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น</li> <li>กองสาธารณสุขท้องถิ่น</li> </ul> | กำหนดนโยบาย วางแผนทางการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการจัดเก็บข้อมูลทางการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลการถ่ายโอนภารกิจทางการศึกษา การจัดตั้งงบประมาณทางการศึกษา และการดูแลสุขภาพประชาชน                                    | High: เป็นผู้กำหนดและดำเนินนโยบาย                                        | Low: เป็นบทบาทหน้าที่โดยตรง | การกำหนดนโยบาย การประชาสัมพันธ์ มาตรฐานแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากในเด็กวัยเรียน การจัดให้มีระบบและกลไกที่ชัดเจน            | <ul style="list-style-type: none"> <li>การพัฒนาการเข้าถึงบริการสุขภาพช่องปากในประชาชนทุกกลุ่มวัย</li> <li>การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพประชากร</li> <li>สุขภาพนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>ทำให้เห็นความสำคัญของการมีมาตรฐานการจัดบริการสุขภาพช่องปากในประชาชนทุกกลุ่มวัย</li> <li>ทำให้เห็นความสำคัญของการมีมาตรฐานและระบบบริหารจัดการอาหารในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ</li> <li>การสนับสนุนงบประมาณในการดูแลสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น</li> </ul> |
| <b>กระทรวงศึกษาธิการ</b><br>(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน)                                                                           | มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการดูแลโรงเรียนและเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลมาตรฐาน “นักเรียนไทย สุขภาพดี” ซึ่งมีหมวดเรื่องการดูแลทันตสุขภาพ และการบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนและการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี | High: เป็นผู้กำหนดและดำเนินนโยบาย การกำกับติดตาม และบริหารจัดการงบประมาณ | Low: เป็นบทบาทหน้าที่โดยตรง | การกำหนดนโยบาย การประชาสัมพันธ์ มาตรฐานแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากในเด็กวัยเรียน การจัดให้มีระบบและกลไกกำกับติดตามที่ชัดเจน | <ul style="list-style-type: none"> <li>การพัฒนาคุณภาพการศึกษา</li> <li>สุขภาพนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา</li> </ul>                                                                                            | ทำให้เห็นความสำคัญของสุขภาพช่องปากต่อสุขภาพนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ระบบบริหารจัดการ และระบบกำกับติดตามในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ                                                                                                                                                           |

| Actors                                                                                                             | บทบาทหน่วยงาน                                                                               | Power                                             | Interest                                                                                                      | Potential impact on project/policy                                                                                                                    | net impact to them                                                                                                                | ข้อเสนอแนะในการทำงานร่วมกัน                                                                                                                                                            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| หน่วยโครงการตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เช่น โรงเรียน ตชด. | กำหนดนโยบาย วางแผนทางการศึกษาของโรงเรียน กพด.                                               | High:เป็นผู้กำหนดและดำเนินนโยบาย                  | Low: เป็นบทบาทหน้าที่โดยตรง                                                                                   | การกำหนดนโยบาย การประชาสัมพันธ์ มาตรฐานแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากในเด็กวัยเรียน การจัดให้มีระบบและกลไกที่ชัดเจน                          | การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาสุขภาพนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา                                                                    | ทำให้เห็นความสำคัญของสุขภาพช่องปากต่อสุขภาพนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และระบบบริหารจัดการในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ                                                              |
| กระทรวงยุติธรรม<br>● กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน                                                              | พิทักษ์คุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน ผู้เยาว์ และครอบครัวที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม | High: เป็นผู้กำหนดและดำเนินนโยบาย                 | Low: เป็นบทบาทหน้าที่โดยตรง                                                                                   | การกำหนดนโยบาย/ มาตรฐานแนวทางการดูแลสุขอนามัยของเด็กและเยาวชน รวมทั้งการส่งเสริมป้องกันและรักษาพยาบาลตามความจำเป็นและเหมาะสม ในเด็กที่อยู่ในสถานพินิจ | การพัฒนาให้สถานที่ควบคุม จัดให้มีการตรวจสุขภาพเด็กและเยาวชน เพื่อคัดกรองความเสี่ยง ต่อโรคติดต่อ โรคไม่ติดต่อ หรือ สุขภาพในช่องปาก | ทำให้เห็นความสำคัญของการมีมาตรฐานและแนวทางการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงบริการส่งเสริมป้องกันโรคในช่องปาก และรักษาพยาบาล ตามสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐาน ความเสี่ยงและความจำเป็น |
| สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)                                                                           | เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงบประมาณการจัดบริการตามชุดสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐานในเด็กวัยเรียน  | High:เป็นผู้กำกับติดตามการจัดบริการในเด็กวัยเรียน | High:มีประเด็นในเรื่องการจัดบริการส่งเสริมป้องกันโรคในช่องปากเป็นรายการจำเพาะ PP-Fee Schedule (สุขภาพช่องปาก) | สามารถเป็นตัวกระตุ้นการเพิ่มความครอบคลุมการจัดบริการส่งเสริมป้องกันโรคในช่องปากในเด็กวัยเรียนได้                                                      | การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการการจัดบริการส่งเสริมป้องกันโรคในช่องปากเป็นรายการจำเพาะ PP-Fee Schedule                              | ให้ข้อมูลและช่วยกันปรับปรุงพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์ด้านสุขภาพช่องปากในการเพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพช่องปากในเด็กวัยเรียน                                                                 |

| Actors                                     | บทบาทหน่วยงาน                                                                                                                 | Power                                           | Interest                                                                             | Potential impact on project/policy                                                                              | net impact to them                                      | ข้อเสนอแนะในการทำงานร่วมกัน                                                               |
|--------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| สำนักอาหาร<br>สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา | พัฒนาและจัดทำมาตรฐานหลักเกณฑ์กฎระเบียบและมาตรการที่เกี่ยวกับการควบคุมกำกับดูแลคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยของอาหาร             | High:บทบาทตามกฎหมายในการกำหนดมาตรฐานอาหาร       | Neutral:มีบทบาทหน้าที่ต้องดำเนินการอยู่แล้ว                                          | การกำหนดมาตรฐานอาหารและการให้ความรู้ในเรื่องการเลือกบริโภค                                                      | เป็นภารกิจของหน่วยงานอยู่แล้ว                           | ชักชวนให้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ในการดูแลมาตรฐานและการเข้าถึงแปรงสีฟันที่มีคุณภาพและราคาถูก |
| กรมควบคุมโรค<br>สำนักโรคไม่ติดต่อ          | พัฒนาและกำหนดมาตรฐานติดตาม กำกับ ดูแล และประเมินผลการดำเนินงานด้านระบาดวิทยาของข้อมูลสถานการณ์โรคไม่ติดต่อเรื้อรังระดับประเทศ | Low:เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนเรื่องข้อมูล         | Neutral:มีผู้เชี่ยวชาญ และข้อมูลเฝ้าระวังเหตุการณ์ปัจจัยเสี่ยงด้านการบริโภคอาหารหวาน | การเฝ้าระวังการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรังฐานข้อมูลพฤติกรรมกรบริโภคหวานในเด็กวัยเรียน                              | เป็นภารกิจของหน่วยงาน                                   | ชักชวนให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาาร่วมกัน                                                  |
| คลังเตอร์วัยเรียน<br>กรมอนามัย             | กำหนดและพัฒนานโยบายยุทธศาสตร์และแผนงานหลักด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในเด็กวัยเรียน                             | Low:พัฒนานโยบายและแผนในการทำงานบูรณาการภายในกรม | High:บูรณาการการทำงานในกลุ่มเด็กวัยเรียน                                             | มีบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านวิชาการ                                                                             | การดำเนินงานตามนโยบายและแผนในการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน    | ร่วมทำงานบูรณาการอย่างใกล้ชิด                                                             |
| ภาครัฐส่วนภูมิภาค/พื้นที่                  |                                                                                                                               |                                                 |                                                                                      |                                                                                                                 |                                                         |                                                                                           |
| โรงเรียน                                   | ดำเนินการจัดกิจกรรมและจัดการสิ่งแวดล้อม ในการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก                                                            | Low:เป็นผู้ปฏิบัติ                              | High: ดำเนินกิจกรรมตามมาตรฐาน แนวทางในการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก                       | พัฒนาการดำเนินกิจกรรมและจัดการสิ่งแวดล้อม ในการส่งเสริมสุขภาพช่องปากและสนับสนุนทรัพยากรที่เหมาะสมในการดำเนินงาน | สุขภาพนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ผลงานของโรงเรียน | ชักชวนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น                                     |

| Actors                              | บทบาทหน่วยงาน                                                  | Power                                                                                             | Interest                                                                                            | Potential impact on project/policy                           | net impact to them                                                                                       | ข้อเสนอแนะในการทำงานร่วมกัน                                                                                                       |
|-------------------------------------|----------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ศูนย์อนามัย                         | เป็นผู้ดำเนินนโยบายเชื่อมต่อระหว่างระดับส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค | Low:สนับสนุน ส่งเสริม กำกับ ติดตาม ประเมินผล จังหวัดในการดำเนินโครงการ และเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ | High:สนับสนุนให้มีระบบและกลไกในการดำเนินงานที่ชัดเจน คอยสนับสนุนเรื่องวิชาการ และการติดตามประเมินผล | สนับสนุนด้านวิชาการ และเป็นหน่วยงานในการติดตามประเมินผล      | บรรลุวัตถุประสงค์ตัวชี้วัดในกลุ่มเป้าหมาย                                                                | ส่งเสริมให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนา กำกับติดตาม และประเมินผล และมีส่วนร่วมในการวางแผนและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น                      |
| สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด            | เชื่อมต่อนโยบายจากระดับส่วนกลางลงสู่พื้นที่                    | Low:รับงานจากทุกหน่วยของกระทรวงสาธารณสุขเพื่อส่งต่อลงพื้นที่                                      | High:ความชัดเจนในการทำงาน มาตรฐาน ตัวชี้วัด การรายงานข้อมูลในการส่งต่อพื้นที่ทำงาน                  | เป็นตัวกลางในการขับเคลื่อนและส่งต่อนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข | ความชัดเจนในการ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของพื้นที่ การบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดในกลุ่มเป้าหมาย | ชักชวนเข้ามามีบทบาทในการเป็นพี่เลี้ยงหน่วยบริการในการส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ในการวางแผน กำกับติดตามและประเมินผล |
| สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา          | เชื่อมต่อระหว่างส่วนกลางกับพื้นที่                             | Low:เป็นผู้ดำเนินนโยบายเชื่อมต่อระหว่างระดับส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค                                | High:ความชัดเจนในการทำงานตามนโยบายและการรายงานข้อมูล                                                | เป็นตัวกลางในการขับเคลื่อนและส่งต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาฯ    | ความชัดเจนในการ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของพื้นที่                                          | ชักชวนเข้ามามีบทบาทในการเป็นพี่เลี้ยงสถานศึกษาในการส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ในการวางแผน กำกับติดตามและประเมินผล   |
| สำนักงานเขตหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ | เชื่อมต่อระหว่างส่วนกลางกับพื้นที่                             | Low: เป็นผู้ดำเนินงานเชื่อมต่อระหว่างระดับส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค                                  | High:ความชัดเจนในการทำงานตามนโยบายและการรายงานสรุปข้อมูล                                            | เป็นตัวกลางในการขับเคลื่อนและส่งต่อนโยบาย                    | ความชัดเจนในการ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของพื้นที่                                          | ชักชวนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น กำกับติดตาม และประเมินผล                                                      |

| Actors                                                                 | บทบาทหน่วยงาน                                     | Power                                                                                                                                                                   | Interest                                                                                                                      | Potential impact on project/policy                                    | net impact to them                                                                                         | ข้อเสนอแนะในการทำงานร่วมกัน                                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น                                               | เป็นผู้กำหนดนโยบายและดำเนินนโยบาย                 | High:เป็นผู้กำหนดนโยบายระดับพื้นที่และเชื่อมต่อนโยบายระหว่างระดับส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคเป็นผู้ควบคุมการจัดบริการสุขภาพช่องปากในประชาชนและงบประมาณอาหารกลางวันในโรงเรียน | Low: ขึ้นอยู่กับพื้นที่เพราะไม่มีนโยบายลงมาโดยตรงขึ้นอยู่กับความเห็นความสำคัญของพื้นที่ในการสนับสนุนนโยบายและมาตรฐานที่ชัดเจน | การจัดสรรงบประมาณระดับพื้นที่และการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานในพื้นที่ | เป็นภารกิจโดยตรงของท้องถิ่น                                                                                | ให้ข้อมูลให้เห็นความสำคัญชักชวนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนา สนับสนุนทรัพยากรรวมถึงงบประมาณ กำกับติดตาม และประเมินผล การส่งเสริมสุขภาพช่องปากในเด็กวัยเรียนวัยรุ่น |
| ภาควิชาการและประชาสังคม                                                |                                                   |                                                                                                                                                                         |                                                                                                                               |                                                                       |                                                                                                            |                                                                                                                                                              |
| คณะทันตแพทยศาสตร์ วิทยาลัยการสาธารณสุข-สิรินธร และราชวิทยาลัยทันตแพทย์ | พัฒนาองค์ความรู้ ที่ update ผลิตทันตบุคลากร       | Low: เป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านวิชาการ                                                                                                                                    | High:แนวคิดการทำงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากในทันตบุคลากร                                                                         | สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ                                              | -ประชาสัมพันธ์หน่วยงาน<br>-การผลิตบุคลากรได้ตรงตามความต้องการของการแก้ปัญหาสถานการณ์สุขภาพช่องปากประเทศไทย | ชักชวนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนา เป็นที่ปรึกษาเชิงวิชาการ และการประเมินผล                                                                                       |
| เครือข่ายผู้ปกครอง                                                     | ส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตาม การทำงานของโรงเรียน | Low: เครือข่ายผู้ปกครอง                                                                                                                                                 | Low:ส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตาม การทำงานของโรงเรียน                                                                         | สามารถเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรม                               | ส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตาม การทำงานของโรงเรียน                                                          | ร่วมทำงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น                                                                                                                              |

| Actors                                                   | บทบาทหน่วยงาน                                                                                                                                                | Power                                                        | Interest                                                                                                                           | Potential impact on project/policy                                                                                                              | net impact to them                         | ข้อเสนอแนะในการทำงานร่วมกัน                                                                                                                   |
|----------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| นักเรียน                                                 | มีส่วนในการออกความคิดเห็น<br>ในนโยบายหรือแนวทางในการ<br>ดำเนินกิจกรรม                                                                                        | Low:มีเครือข่ายและ<br>สามารถสร้างกระแสใน<br>กลุ่มเป้าหมายได้ | Low: ประเด็นการ<br>จัดการสิ่งแวดล้อม<br>ในการควบคุม<br>อาหารที่มีผลเสียต่อ<br>สุขภาพและ<br>สนับสนุนพฤติกรรม<br>สุขภาพที่พึงประสงค์ | สามารถเป็นตัวหลักในการ<br>ขับเคลื่อนกิจกรรม                                                                                                     | สุขภาพนักเรียนและ<br>ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา | ให้ข้อมูลและชักชวนเข้ามา<br>แลกเปลี่ยนแนวคิดและช่วย<br>ขับเคลื่อน                                                                             |
| กรรมการสถานศึกษา                                         | มีส่วนในการออกความคิดเห็น<br>ในนโยบายหรือแนวทางในการ<br>ดำเนินกิจกรรมในพื้นที่<br>โรงเรียน                                                                   | Low:กำกับ ติดตาม<br>การทำงานของ<br>โรงเรียน                  | Low: เรื่อง<br>มาตรฐาน แนว<br>ทางการจัดกิจกรรม<br>ในโรงเรียน                                                                       | สนับสนุนการขับเคลื่อน<br>ประเด็นนโยบายในการ<br>ควบคุมสิ่งแวดล้อมที่เอื้อ<br>ต่อพฤติกรรมการบริโภค<br>ที่ดี และการดูแลสุขภาพ<br>ช่องปากในโรงเรียน | เป็นบทบาทหน้าที่                           | ชักชวนเข้ามามีบทบาทมากขึ้น<br>และช่วยขับเคลื่อน                                                                                               |
| สำนักงานกองทุน<br>สนับสนุนการสร้างเสริม<br>สุขภาพ (สสส.) | ส่งเสริมการสร้างพฤติกรรม<br>และค่านิยมการบริโภคอาหาร<br>สุขภาพะ โดยการสื่อสาร<br>รณรงค์เพื่อสร้างความรู้ความ<br>เข้าใจ ทศนคติ เรื่องการบริโภค<br>หวานล้นเกิน | High:มีเครือข่ายและ<br>งบประมาณในการ<br>ดำเนินกิจกรรม        | Low:เป็นหน้าที่ของ<br>หน่วยงานและมีการ<br>สร้างความร่วมมือใน<br>การลดปัจจัยเสี่ยง<br>ด้านการบริโภค                                 | สนับสนุนนโยบาย<br>งบประมาณในการ<br>ขับเคลื่อนระบบ                                                                                               | เป็นภารกิจของหน่วยงาน                      | ให้ข้อมูล ชักชวนเข้ามามี<br>บทบาทในการส่งเสริมสุขภาพ<br>ช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่นมาก<br>ขึ้นในด้านการรณรงค์<br>สร้างกระแส ผ่าน<br>Mass media |

## ความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน กลุ่มวัยเรียนวัยรุ่น

จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานตามกลุ่มวัยของสำนักทันตสาธารณสุข มีผู้ตอบแบบสำรวจ จำนวน 165 คน แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ
- ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจ/ความไม่พึงพอใจต่อการดำเนินงานกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น
- ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น
- ส่วนที่ 4 ความต้องการสนับสนุนจากงานวัยเรียนและวัยรุ่น
- ส่วนที่ 5 ความคาดหวัง/ความผูกพัน
- ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการ

### ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการดำเนินงานทันตสาธารณสุข จำนวน 165 คน ผลการตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข จำนวน 71 คน (ร้อยละ 43.0) รองลงมา คือ ทันตแพทย์ จำนวน 35 คน (ร้อยละ 21.2) นักวิชาการทันตสาธารณสุขและนักวิชาการสาธารณสุข จำนวน 27 คน (ร้อยละ 16.4) เท่ากัน และตำแหน่งอื่น ๆ ร้อยละ 3.0 ตามลำดับ โดยเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 344 คน (ร้อยละ 78.8) รองลงมา คือ กระทรวงมหาดไทย จำนวน 33 คน (ร้อยละ 20.0) และอื่น ๆ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 1.2) ตามลำดับ และโดยในหน่วยงานมีกลุ่มงานด้านทันตสาธารณสุข/งานทันตกรรม ร้อยละ 93.9 รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

|                          | จำนวน | ร้อยละ |
|--------------------------|-------|--------|
| 1) ตำแหน่ง               |       |        |
| เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข | 71    | 43.0   |
| ทันตแพทย์                | 35    | 21.2   |
| นักวิชาการทันตสาธารณสุข  | 27    | 16.4   |
| นักวิชาการสาธารณสุข      | 27    | 16.4   |
| อื่น ๆ                   | 5     | 3.0    |

|                                                                              | จำนวน | ร้อยละ |
|------------------------------------------------------------------------------|-------|--------|
| 2) สถานที่ปฏิบัติงาน                                                         |       |        |
| สังกัดกระทรวงสาธารณสุข                                                       | 130   | 78.8   |
| • โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/สอน.                                           | 38    | 23.0   |
| • โรงพยาบาลชุมชน                                                             | 31    | 18.8   |
| • สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด                                                   | 32    | 19.4   |
| • โรงพยาบาลศูนย์/ทั่วไป                                                      | 14    | 8.5    |
| • สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ                                                     | 10    | 6.1    |
| • ศูนย์อนามัย/สถาบันพัฒนาสุขภาพะเขตเมือง/<br>ศูนย์ทันตสาธารณสุขระหว่างประเทศ | 5     | 3.0    |
| สังกัดกระทรวงมหาดไทย                                                         | 33    | 20.0   |
| • โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/สอน.                                           | 26    | 15.8   |
| • องค์การบริหารส่วนจังหวัด                                                   | 7     | 4.2    |
| สังกัดอื่น ๆ                                                                 |       |        |
| • กรุงเทพมหานคร                                                              | 1     | 0.6    |
| • สถาบันการศึกษา                                                             | 1     | 0.6    |
| สังกัดกระทรวงสาธารณสุข                                                       | 130   | 78.8   |
| 3) หน่วยงานมีกลุ่มงานด้านทันตสาธารณสุข/งานทันตกรรม                           |       |        |
| มี                                                                           | 155   | 93.9   |
| ไม่มี                                                                        | 10    | 6.1    |

## ส่วนที่ 2 : ความพึงพอใจ/ความไม่พึงพอใจต่อการดำเนินงานกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น

จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 165 คน ให้ข้อมูลว่าได้ดำเนินงานทันตสาธารณสุขในกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 92.1 ของผู้ตอบทั้งหมด มีความคิดเห็นต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานในกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่นของสำนักทันตสาธารณสุข ดังนี้

ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในระดับมาก โดยมีคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์โครงการ ฯ มีความพึงพอใจเฉลี่ย เท่ากับ 4.033 รองลงมา คือ รูปแบบกิจกรรมการดำเนินงาน มีความพึงพอใจเฉลี่ย เท่ากับ 3.993 และพึงพอใจต่อการประสานงาน การให้ข้อมูล มีคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย เท่ากับ 3.947 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 2

**ตารางที่ 2** แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานทันตสาธารณสุข  
ในกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น

| ข้อคำถาม                      | ระดับความพึงพอใจ |            |            |              |              |              | คะแนนเฉลี่ย $\bar{x}$ | แปลผล |
|-------------------------------|------------------|------------|------------|--------------|--------------|--------------|-----------------------|-------|
|                               | ไม่พึงพอใจ       | น้อยที่สุด | น้อย       | ปานกลาง      | มาก          | มากที่สุด    |                       |       |
| 1) การประชาสัมพันธ์โครงการ ฯ  | -                | 0<br>(0.0) | 0<br>(0.0) | 28<br>(18.4) | 91<br>(59.9) | 33<br>(21.7) | 4.033                 | มาก   |
| 2) รูปแบบกิจกรรมการดำเนินงาน  | -                | 0<br>(0.0) | 3<br>(2.0) | 28<br>(18.4) | 88<br>(57.9) | 33<br>(21.7) | 3.993                 | มาก   |
| 3) ความเหมาะสมของสิ่งสนับสนุน |                  |            |            |              |              |              |                       |       |
| • ด้านองค์ความรู้             | -                | 1<br>(0.7) | 3<br>(2.0) | 36<br>(23.7) | 83<br>(54.6) | 29<br>(19.1) | 3.895                 | มาก   |
| • ด้านนวัตกรรม                | -                | 1<br>(0.7) | 4<br>(2.6) | 40<br>(26.3) | 77<br>(50.7) | 30<br>(19.7) | 3.862                 | มาก   |
| • ด้านข้อมูลสารสนเทศ          | -                | 1<br>(0.7) | 4<br>(2.6) | 35<br>(23.0) | 77<br>(50.7) | 35<br>(23.0) | 3.928                 | มาก   |
| 4) การประสานงานการให้ข้อมูล   | -                | 1<br>(0.7) | 4<br>(2.6) | 32<br>(21.1) | 80<br>(52.6) | 35<br>(23.0) | 3.947                 | มาก   |

### ส่วนที่ 3 : ความคิดเห็นต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกประเด็น ด้านความเชื่อมั่นในแนวทางการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 54.6 คะแนนความเชื่อมั่นเฉลี่ย 4.013 ด้านการแนะนำหรือถ่ายทอดให้ผู้อื่นรู้จักแนวทางการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 57.9 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.033 มีความคิดเห็นว่าแนวทางการดำเนินงานมีความชัดเจน สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ในระดับมาก ร้อยละ 54.6 คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.020 และส่วนใหญ่คิดว่าแนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่นมีประโยชน์และส่งผลให้เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นมีสุขภาพช่องปากที่ดีในระดับมาก ร้อยละ 59.9 คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.092 รายละเอียดดังตารางที่ 3

**ตารางที่ 3** แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น

| ข้อคำถาม                                                                                                                             | ระดับความคิดเห็น |            |              |              |              | คะแนนเฉลี่ย $\bar{x}$ | แปลผล |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|------------|--------------|--------------|--------------|-----------------------|-------|
|                                                                                                                                      | ไม่เห็นด้วย      | เฉยๆ       | ปานกลาง      | มาก          | มากที่สุด    |                       |       |
| 1) ท่านเชื่อมั่นในแนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น                                                           | 0<br>(0.0)       | 1 (0.7)    | 32<br>(21.1) | 83<br>(54.6) | 36<br>(23.7) | 4.013                 | มาก   |
| 2) ท่านแนะนำหรือถ่ายทอดให้ผู้อื่นรู้จักแนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น                                      | 0<br>(0.0)       | 1 (0.7)    | 28<br>(18.4) | 88<br>(57.9) | 35<br>(23.0) | 4.033                 | มาก   |
| 3) แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่นมีความชัดเจน สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้                                      | 1<br>(0.7)       | 2<br>(1.3) | 28<br>(18.4) | 83<br>(54.6) | 38<br>(25.0) | 4.020                 | มาก   |
| 4) ท่านคิดว่าแนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่นมีประโยชน์และส่งผลให้เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นมีสุขภาพช่องปากที่ดี | 0<br>(0.0)       | 1<br>(0.7) | 22<br>(14.5) | 91<br>(59.9) | 38<br>(25.0) | 4.092                 | มาก   |

#### ส่วนที่ 4 : ความต้องการสนับสนุนจากงานวัยเรียนและวัยรุ่น

- จัดทำความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการให้มีการทำงานร่วมกันมากขึ้น
- มีนโยบายการทำงานร่วมกับกระทรวงศึกษาที่มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน บูรณาการเรื่องการดูแลสุขภาพช่องปากกับหลักสูตรการเรียนการสอน และประสานงานตัวชี้วัดด้านทันตสุขภาพเด็กวัยเรียนให้เป็นตัวชี้วัดสำคัญของสถานศึกษาและเป็นตัวชี้วัดของกระทรวงศึกษาธิการด้วย
- ส่วนกลางควรออกหนังสือประสานงานไปที่ สพฐ./สพป./สพม. โดยตรง เพื่อให้ทันตบุคลากรในพื้นที่เข้าไปดำเนินงานที่โรงเรียนได้สะดวกมากขึ้น
- ประสานหน่วยงานเอกชน เพื่อสนับสนุนแปรงและยาสีฟันแก่เด็กนักเรียน
- บูรณาการกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในกลุ่มวัยเรียนให้เป็นกิจกรรมเดียว เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน
- สิ่งสนับสนุนในการดำเนินงาน เช่น สนับสนุนเจ้าหน้าที่ทันตบุคลากรที่เพียงพอประมาณในการดำเนินงาน อุปกรณ์ส่งเสริมสุขภาพช่องปากวัยเรียนวัยรุ่น เช่น แปรงสีฟัน ยาสีฟัน เม็ดสีย้อมฟัน เป็นต้น และสื่อการส่งเสริมทันตสุขภาพที่เหมาะสม และกระตุ้นความสนใจในกลุ่มวัยรุ่น เช่น ภาพพลิก โปสเตอร์ infographic ไลน์ เป็นต้น

## ส่วนที่ 5 : ความคาดหวัง/ความผูกพัน

### 5.1 ความคาดหวังต่องานทันตสาธารณสุขในอนาคต

#### ➤ ประชาชน

- ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีความรู้ มีความตระหนัก เห็นความสำคัญของการดูแลสุขภาพช่องปากตนเอง มีความสามารถในการดูแลสุขภาพช่องปากของตนเอง และมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพช่องปากตนเองอย่างเหมาะสม และสามารถถ่ายทอดไปให้บุคคลอื่นได้
- ประชาชนเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ได้รับการที่ครอบคลุม มีความปลอดภัย และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนได้
- ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีสุขภาพช่องปากที่ดี มีฟันผุลดลง มีฟันใช้งานได้ตลอดช่วงชีวิต และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

#### ➤ การดำเนินงาน

- แนวทางในการดำเนินงานมีความชัดเจน เป็นระบบ มีคุณภาพ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกหน่วยงาน มีการเชื่อมต่อบริการทันตสาธารณสุขกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ออกแบบนโยบายและตัวชี้วัดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่
- การบูรณาการงานทันตสาธารณสุขกับงานส่งเสริมสุขภาพด้านอื่น ๆ และเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนงานไปพร้อมกัน ลดความซ้ำซ้อนในการเก็บข้อมูลและปฏิบัติงาน
- เสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายระดับเขตและจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนพัฒนางานในระดับปทุมภูมิที่ถ่ายโอนไปท้องถิ่น
- สนับสนุนให้ภาคประชาชน ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น และภาคเอกชน มีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพช่องปากมากขึ้น
- พัฒนารูปแบบการทำงานโดยนำเทคโนโลยีมาปรับใช้มากขึ้น เช่น teledentistry
- ปรับลดตัวชี้วัดให้เหมาะสมกับการดำเนินงาน

#### ➤ สิ่งสนับสนุน

- มีสื่อ องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของพื้นที่
- มีการพัฒนาและเผยแพร่สื่อความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับบุคคลทั่วไปที่ง่ายต่อการเข้าถึงและเข้าใจมากขึ้น
- จัดสรรทรัพยากรในการดำเนินงาน ทั้งคน เงิน และสิ่งของ ให้เพียงพอต่อการให้บริการประชาชนในพื้นที่
- สร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ และได้ค่าตอบแทนที่เหมาะสม
-

## ➤ เป้าหมายการดำเนินงาน

- เกิดการจัดบริการทางทันตกรรมที่ครอบคลุม ประชาชนเข้าถึงบริการได้สะดวก รวดเร็ว มีระบบส่งต่อดูแลอย่างต่อเนื่อง
- มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดูแลสุขภาพช่องปาก เช่น มียาสีฟันและแปรงสีฟันที่มีคุณภาพ ราคาถูก เป็นต้น
- เกิดกระแสการดูแลสุขภาพช่องปากในชุมชน
- เด็กวัยเรียน อายุ 12 ปี มีฟันใช้งานได้อย่างเหมาะสม ลดการสูญเสียฟันให้มากที่สุด
- เด็กวัยเรียน อายุ 12 ปี มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดความตระหนัก เห็นความสำคัญเกี่ยวกับสุขภาพช่องปาก มีพฤติกรรมทันตสุขภาพที่ดี มีความสามารถในการดูแลตนเอง สามารถตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ทันตสุขภาพ เข้ารับบริการทันตกรรมได้ทันเวลา และเหมาะสม เพื่อให้มีสุขภาพช่องปากดี และคุณภาพชีวิตที่ดี

## 5.2 ความผูกพันต่อการดำเนินงานในกลุ่มวัยเรียนวัยรุ่น

| Customer                                                                                                                                                                                                                                                                            | ความผูกพันต่อการดำเนินงานในกลุ่มวัยเรียนวัยรุ่น              |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| 1. ภาคประชาสังคม<br>ได้แก่ ผู้ปกครอง และเด็กวัยเรียน                                                                                                                                                                                                                                | ความนับถือและความศรัทธาในหน่วยงาน<br>การตั้งเป้าหมายร่วมกัน  |
| 2. หน่วยงานภาครัฐ                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                              |
| ระดับส่วนกลาง                                                                                                                                                                                                                                                                       | การเชื่อใจ (Trust) ในการทำงานร่วมกัน<br>การมีเป้าหมายร่วมกัน |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- ภายนอกกรมอนามัย ได้แก่ กรมควบคุมโรค สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย</li> <li>- ภายในกรมอนามัย ได้แก่ สำนักวิชาการภายในกรมอนามัย กลุ่มคลัสเตอร์วัยเรียน</li> </ul> |                                                              |
| ระดับส่วนภูมิภาค                                                                                                                                                                                                                                                                    | การเชื่อใจ (Trust) ในการทำงานร่วมกัน                         |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- ภายนอกกรมอนามัย ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด</li> <li>- ภายในกรมอนามัย ได้แก่ ศูนย์อนามัย กลุ่มงานวัยเรียน และกลุ่มงานทันตสาธารณสุข</li> </ul>                                                                                          |                                                              |

| Customer                                                                                                               | ความผูกพัน<br>ต่อการดำเนินงานในกลุ่มวัยเรียนวัยรุ่น      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|
| 3. ภาควิชาการ ได้แก่ สถาบันการศึกษา เช่น คณะทันต<br>แพทยศาสตร์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร และราช<br>วิทยาลัยทันตแพทย์ | การเชื่อใจ (Trust) ในการทำงานร่วมกัน และทำงาน<br>เป็นทีม |

## ส่วนที่ 6 : ข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการ

### ➤ การถ่ายทอดนโยบาย/แนวทางการดำเนินงาน

- การประสานนโยบายกับภาคีเครือข่ายในระดับประเทศให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น
- ควรมีแนวทางการดำเนินงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำกับติดตามที่ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานง่ายขึ้น
- ควรมีการชี้แจงนโยบายและจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุกปี เพื่อกระตุ้นให้พื้นที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง

### ➤ ระบบข้อมูลสารสนเทศ

- พัฒนาและเชื่อมโยงระบบข้อมูลให้สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ เพื่อลดภาระการทำงานและลดความซ้ำซ้อนในการบันทึกข้อมูล
- พัฒนาแอปพลิเคชันด้านทันตกรรมเป็นแอปเดียวที่รวมทุกกลุ่มอายุ และพัฒนาช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลด้านทันตสุขภาพของแต่ละกลุ่มวัยให้เข้าถึงได้โดยง่ายและสะดวก
- 

### ➤ ทรัพยากรดำเนินงาน

- การพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์ให้ประชาชนเข้าถึงบริการมากขึ้น โดยเฉพาะสิทธิประกันสังคม เพื่อให้วัยทำงานสามารถรับการตรวจสุขภาพช่องปากได้อย่างสะดวก
- สนับสนุนความก้าวหน้าในสายงานเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่